

Mezinárodní konference „Náboženská změna“

Jakub Havlíček

Ve dnech 23. – 25. října 2006 se v kulturním centru bratislavské Univerzitní knihovny uskutečnila 4. mezinárodní religionistická konference, pořádaná sdružením středoevropských religionistických pracovišť CERES (Central European Religious Studies). Pořadatelství tentokrát připadlo bratislavské Katedře srovnávací religionistiky Univerzity Komenského, kde před třemi lety proběhla první konference CERES *Cesty na druhý svět*. Po dvou letech, kdy se s tématy *Náboženství a jídlo* a *Náboženství a tělo* vystřídal Pardubice a Brno a kde jako jednací jazyky převažovaly čeština a slovenština, přišli tentokrát pořadatelé s myšlenkou uskutečnit konferenci v angličtině. To je třeba jen uvítat, neboť fórum CERES se tak více otevřelo zájemcům z dalších zemí středoevropského regionu, zejména z Rakouska, Maďarska a Polska, ale i Slovinska.

Název *Religious Change* – tedy „Náboženská změna“ – volně určoval tematický rámec jednotlivých příspěvků, kterých během tří dnů zaznělo bezmála čtyřicet a je třeba říci, že se jednalo o příspěvky velmi kvalitní a zajímavé, z nichž je obtížné vybrat ty, které zvláště vynikly. Při pohledu do programu rozděleného do tematických okruhů podle jednotlivých náboženských tradic, se lze pozastavit snad jen nad absencí bloku věnovaného islámu, kterého se týkal pouze referát „Khákí Buvá – A Demon Turned into Muslim Saint“ Dušana Deáka z Trnavské univerzity.

Z prvního konferenčního dne jistě zůstane v paměti posluchačů příspěvek Luthera H. Martina z burlingtonské University of Vermont, jímž vyvolal živou debatu. Věnoval jej totiž kognitivnímu pohledu na náboženství, který je v religionistice vnímán jako inovativní, progresivní a do určité míry kontroverzní teoreticko-metodologický přístup, získávající však stále širší okruh zájemců. Z řečníků prvního bloku starověkých náboženství uvedme alespoň Aleše Chalupu z brněnské Masarykovy univerzity, který zaujal svou přehledně strukturovanou prezentací na téma mize ní veřejných věštebných znamení v období raného principátu. Následující bloky byly věnovány náboženstvím Číny a Indie, kde kromě dalších vystoupila Maja Milčinská z Ljublaňské univerzity s referátem o náboženských změnách v Číně a Przemyslav Piekarski z Jagellonské univerzity v Krakově, který promluvil o bhaktickém hnutí v Indii v době od 15. do 17. století. Poslední blok o romské religiozitě přinesl příspěvky Tatiany

Podolinské ze Slovenské akademie věd a Tomáše Hrustiče z bratislavské Univerzity Komenského, kteří představili výsledky unikátního terénního výzkumu mezi slovenskými Romy. Pozornost posluchačů upoutalo zejména vystoupení Podolinské, která ve svém precizním rozboru poukázala na procesy vytváření náboženských identit mezi romskými konvertity k letničnickému křesťanství.

Druhý den konference přinesl řadu příspěvků ve dvou blocích, zaměřených na tradice buddhismu a na náboženství v Latinské Americe. Blok „Buddhism(s)“ uvedl Luboš Bělka z Masarykovy univerzity, který ve svém pozoruhodném příspěvku analyzoval úlohu buddhistické sanghy v současném Burjatsku. Posluchače nemohly nezaujmut rovněž referáty založené na systematických terénních výzkumech: Daniela Berounského (Univerzita Karlova v Praze) na téma kultu místních božstev u aginských Burjatů, Miloše Hubiny (Univerzita Komenského v Bratislavě) o novodobém thajském buddhismu a konečně příspěvek Milana Kováče (Univerzita Komenského v Bratislavě) k transformaci mayského náboženství u současných Lakadónců.

Závěrečný konferenční den sestával ze tří tématických bloků zaměřených na křesťanství, nová náboženská hnutí a na teoreticko-metodologické aspekty studia změn v náboženství. V prvním bloku zazněl kromě dalších i referát Lucie Hlavinkové z brněnské Masarykovy univerzity, které se v necelých dvou desítkách minut vyhrazených pro jednotlivé referující podařilo přednést výstižnou analýzu proměn ve společenském hodnocení návštěvníků křesťanských bohoslužeb v době před a po listopadu 1989.

Je třeba říci, že celkově velmi vyvážená kvalita jednotlivých příspěvků poněkud utrpěla technickými a prostorovými nedostatky, zejména nepřiléhavým ozvučením a poměrně hlučnou klimatizací sálu, který byl navíc v důsledku polohy v suterénu bez oken zcela odkázán na umělé osvětlení. Velký počet referujících a diskutérů také kladl značné nároky na moderátory, kteří ne vždy dokázali prosadit časový limit pro jednotlivá vystoupení. Opět se také ukázalo, že by bylo vhodnější zařadit kratší prostor pro otázky bezprostředně po přednesení referátu a nikoli až na konec jednotlivých konferenčních bloků. Organizačně výborně zvládnutý večerní program společné recepce a také pohoštění ve Slovenském Grobu v Bratislavě však poskytly účastníkům dostatek příležitostí k delším diskuzím.

Referáty bratislavské konference CERES vyjdou v připravovaném sborníku a můžeme-li usuzovat podle vysoké úrovně přednesených příspěvků, pak je již nyní zřejmé, že půjde o obsahově velmi kvalitní publikaci, jež poskytne čtenáři dobrý přehled o tématech, kterými se zabývá religionistika ve středoevropském regionu. Doufejme také, že zavedení angličtiny jako jednacího jazyka přiláká na další akce CERES více přispěvatelů ze zemí mimo bývalé Československo.